

ד.א.י.ד.ז.ר

עלון לשבת קודש

בס"ד

דברי מחשבה והלכה, ומהנעשה בבתי הכנסת

להצלחה ולשמירה על חיילנו במלחמה להחזרת החטופים בריאים ושלמים ולרפואת הפצועים

נושא השבוע: חג חנוכה (ב)

ההפטרה: "כה אמר" (עמוס ב')

פרשת וישב

"והבור ריק אין בו מים" (לז, כד)

מים אין בו אבל נחשים ועקרבים יש בו (רש"י).

ראובן התחנן לפני אחיו "אל תשפכו דם", האחים מסכימים וראובן מציע

להשליך את יוסף לבור. התורה מעידה שכוונת ראובן היתה להוציאו מהבור ולהשיבו לאביו, אולם איזה מן הצלה זו אם יש בבורות אלו נחשים ועקרבים? אלא שראובן עשה לעצמו חשבון: מה יהיה? רק הקב"ה קובע, תפקידי לדאוג שהאחים לא יהרגוהו. להצילו לגמרי איני יכול אבל לשכנע את אחיי להשליכו לאחד הבורות אני יכול, זה תפקידי כרגע!

גם החשמונאים, האם הם היו מסוגלים לנצח על פי הטבע את האימפריה היוונית? קומץ יהודים יכלו לנצח צבא עצום ומיומן? אולם החשמונאים ערכו לעצמם חשבון: מלכות יוון גורמת חורבן רוחני נורא לעם ישראל, מה תפקידנו בעת הזאת? נעשה מה שביכולתנו כרגע לעשות, והם הכריזו מרד ביוונים ויצאו למלחמה נגדם וכן היה.

היסוד שעולה מן הדברים שאדם מצידו צריך לעשות השתדלות כפי כוחו, אע"פ שלא נראה שיצליח ואת השאר אם הקב"ה רוצה הוא יעשה.

"וישליכו אותו הבורה והבור ריק אין בו מים" (לז, כד)

כאותו בור כיוון שריק הוא ממים, הוא מושך לתוכו נחשים ועקרבים.

כך יהודי אם מרוקן הוא מ"מים", קרי מהתורה הקדושה שנאמר (בבא קמא פב.): "אין מים אלא תורה", הוא מתמלא "בנחשים ועקרבים" ההורסים בו כל חלקה טובה.

כאשר ראשו של ילד מתמלא חלילה "בנחשים ועקרבים" התוצאות מי ישורנו? לכן מחוייבים ההורים להשגיח על ילדיהם עם מי הם משחקים, שלא יתחברו לחברה רעה וישלחו אותם ללמוד במקומות לימוד שיקנו להם תורה וערכים, מידות טובות ודרך ארץ.

חג החנוכה נקרא חג החינוך לומר לנו כי כמו שאת נר החנוכה מדליקים מתחת לעשרה טפחים והוא מפיץ אורה גם במקום הנמוך ביותר, כן החניך גם אם הוא נמצא במצב השפל והנמוך ביותר שידע שאין יאוש וגם משם אפשר לעלות ולהתרומם.

החנוכה שאיחדה בשנית

מעשה שהיה

סעיד ויחיא היו שני בניו של יוסף הצורף, בעיר צנעא שבתימן. שני ילדים יפי

מראה וחרפי מבט, ששתי פאות מסולסלות השתלשלו משני צירי ראשם. מדי בוקר נוטל היה סעיד,

שהיה גדול בשנה מיחיא, את יד אחיו והשניים היו יוצאים לעבר ביתו של "מורי" יעקב. שם ישבו

ברגליים משולבות על גבי מחצלת סביב ה"מורי" עם שישה ילדים נוספים. שעות ארוכות למדו תורהמפי ה"מורי", מתוך ספר אחד שעמד במרכז על שרפרף קטן.

עם רדת הערב היו השניים חוזרים לביתם. אז היה חוזר גם אביהם הצורף מבית- מלאכתו שליד השוק.

ע"פ "אור החיים" אופק תל אביב * לא לעיין בזמן תפילה * שקיעה 4:44-4:41 * סוף זמן ק"ש 8:39-8:36

יציאת שבת: 4:41

יציאת שבת: 4:12

יציאת שבת: 4:21

משם היה פונה לתפילת ערבית בבית-הכנסת של-שם צלאה, הסמוך לביתו. בשוּבו מן התפילה כבר היה השולן ערוך לסעודת ערב מהבילה וריחנית, כיד בישולה של האם והרעייה. שמען של 'ציפורי' הפלדה' המטיסות יהודים מתימן לארץ-ישראל הגיע גם לאוזניהם. יוסף רצה מאד לעלות לארץ הנכספת, אבל התקשה לקבל החלטה שמשמעותה אבדן מקור-פרנסה מובטח והליכה אל הבלתי-נודע. בימים ההם טלטלה את המדינה תקופה של חוסר יציבות שלטונית. המשנה למלך וחבריו הרגו את המלך וחוללו הפיכה. לא עבר זמן רב עד שהנסיך אחמד, בנו של המלך, הצליח לגייס את נאמני אביו ולשוב לאחוז במסורות השלטון וכמחווה התיר ליהודים לעזוב את תימן.

המצב היה שברירי, בכל יום יכולה הייתה כנופיה זו או אחרת להשתלט על ארמון המלוכה, ומי יודע אם השער שנפתח לא ייסגר. ובכלל, בימים של זעזועים גוברת הסכנה לגורל היהודים. הם שקלו את המצב והחליטו שאין באפשרותם לעלות בשלב זה לארץ-ישראל. עם זאת, בלב כבד החליטו לעשות מעשה נועז ולשלוח תחילה את שני ילדיהם, סעיד ויחיא, מתוך כוונה ברורה לבוא בעקבותיהם. החיים בארץ לא היו בדיוק כפי שציפו שני האחים הצעירים, זמן-מה שהו במעברה בעתלית. לאחר מכן הופרדו והועברו לקיבוצים שונים. סעיד, שבינתיים שינה את שמו לחיים, הובל לקיבוץ עין-שמר ומאותו יום איבד קשר עם אחיו הצעיר. הזיכרון החזק היחיד שנותר בידי חיים ממשפחתו היה חנוכיית כסף קטנה, שאביו צרף במו ידיו, ואותה הכניס לתרמילו קודם הפרידה, הוא זכר כי חנוכיה דומה קיבל גם אחיו הצעיר. מדי שנה, בהגיע ימי החנוכה, היה חיים מוציא את חנוכיית הכסף ומדליק בה את הנרות, שהציפו אותו בזיכרונות נוגים ורחוקים.

השנים חלפו, חיים התגייס לחיל השריון, נשא אישה והקים משפחה. ואז פרצה מלחמת יום-הכיפורים. חיים הוטל אל המערכה, בתחילה נשלח הגדוד שלו צפונה ולאחר כמה ימי לחימה הופנה דרומה, לחזית המצרית. שם היה בין הלוחמים שבחסדי ה' הצליחו לבלום את כוחות האויב ולהסב להם אבדות קשות. חנוכה הגיע וחיים עדיין בסיני. הוא חייך לעצמו חיוך קטן של מנצח, כשהוציא מתיקו את החנוכיה שנטל מביתו. וכך, בלב המדבר, הדליק את הנר הראשון של חנוכה. הפעם, יותר מבכל זמן, נשאורו מחשבותיו אל עברו. הוא התגעגע אמנם לאשתו וילדיו, אבל יותר מכך ערג אל בית אביו ואימו, אל אחיו האבוד, אל צנעא ואל ה'מורי'.

שעה ארוכה ישב בפתח אוהלו, מול הנרות הדולקים ואחר-כך קם והחל לפסוע לאיטו סביב האוהל. הוא לא הרגיש, כי התרחק מהמאהל של גדודו, גדוד 83. פתאום הבחין באור קטן מהבהב בפתח אחד האוהלים, רגליו הולוכו אל האור. הייתה זו חנוכיה, שגם בה בערו נר ושמש, רק כשהגיע לפתח האוהל התעורר מהרהורי וכבר עמד לסוב על עקביו, כדי לשוב לאוהלו, אלא שאז כמו ברק-זה הכה בו: הוא הבחין במשהו שנראה לו מוכר, מאד. הוא התקרב עוד קצת אל החנוכיה והתכופף לעברה, ליבו החסיר פעימה-זו הייתה חנוכיה תאומה לזו שלו. "מי הדליק כאן את הנרות?" שאל בקול רועד. "ירון", השיבו לו, כבדרך אגב, שני חיילים ששיחקו בקלפים.

"ירון?!", תהה חיים בקול רם. לא חלף רגע והשניים עמדו זה מול זה. חיים סקר את ירון מכף רגל ועד ראש. "קראת לי?", שאל ירון, מנסה להבין. ליבו של חיים המה, באותן שתי מילים קצרות זיהה בבירור את הצליל, את העגה. "יחיא!", קרא חיים בקול לא-לו. חלפו שנייה או שתיים..... ופתאום, כמו צמרמורת אחזה בגופו של ירון ובשרו נעשה חידודין - חידודין.

"סעיד! אחי הבכור!", השיב בקול חנוק, ונפל בזרועות אחיו. דמעות זלגו מעיני החיילים, שהיו עדים לדרמה האנושית הגדולה, לאיחוד בין שני האחים, והביטו באור הנרות המאירים, שהבהבו ממש כמו עיני האחים, שנפגשו מחדש בנס חנוכה.

הלכות חג חנוכה [ב]

פינת ההלכה

א. זמן ההדלקה - זמן הדלקת נרות חנוכה הוא בצאת הכוכבים, [בכל הימים ב-

4:56-5:01] (פ"ע סי' תע"ב ס"א, משנ"ב ס"ק א, כה"ס ס"ק ב, ב"ח פ' וישב ס"ז ועור) ונמשך זמנה עד

כחצי שעה לאחר צאת הכוכבים וכל זה לכתחילה. אבל בדיעבד מדליק כל הלילה (פ"ע סי' ב).

ואם בא בלילה ומצא את בני ביתו ישנים [ובני הבית לא הדליקו נרות אף שהיו צריכים להדליק ולפטור אותן] (נשעור מר"ן ח"א עמ' קצו) טוב שיעורר אחד מהם ואז יברך וידליק, ואם אי אפשר להעיר אף אחד

אעפ"כ יברך וידליק (חז"ע חנוכה לגר"ע יוסף עמ' סד).

ב. לפני ההדלקה יתפלל תפילת ערבית, אבל אם הוא חושש שאם יתפלל ערבית תחילה יעבור זמן ההדלקה לכתחילה [חצי שעה מצאת הכוכבים] ידליק לפני תפילת ערבית (כה"ח סי' תרעב ס"ק ה, מג"א ס"ק ה, עיני תורת מועדים סי' ד ס"ה, מר"ן החיד"א מחזיק ברכה ס"ק ג, משנ"ב ס"ק א). כשמתפלל ערבית לפני צאת הכוכבים, יחזור על קריאת שמע בצאת הכוכבים ואח"כ ידליק נרות (עיני חז"ע עמ' עה, עיני משנ"ב סי' תרעב ס"ק א).

מן הראוי שיכינו את השמן והפתילות בחנוכייה לפני שהולך לבי"כ כדי שיוכל להדליק מיד כשחזור, שאם יעשה כן רק אחרי שיחזור מהתפילה ודאי יעבור עיקר זמן ההדלקה (משנ"ב ס"ק א).

ג. שיעורי תורה קבועים המתקיימים בביה"כ ויש חשש שאם ילכו להדליק נרות חנוכה לא יחזרו יש לקיים את השיעור כרגיל ובסיומו יזכירו לציבור להדליק נרות חנוכה (ס"ס עמ' עג). ומנהג שנהגו בכוללים להפסיק את לימודם ב-4:00, ומתפללים מנחה וערבית כדי להדליק נרות בצאת הכוכבים, זהו מנהג המיוסד על אדני פז ואין להרהר אחריו (חז"ע עמ' עה) [וישתדלו להשלים את הלימוד] (ילקו"י חנוכה).

ד. אין להקדים את ההדלקה לפני צאת כוכבים (ש"ע סי' תרעב ס"א) [או קודם שקיעת החמה לאשכנזים הנוהגים כן] (משנ"ב ס"ק א), אבל מי שהוא טרוד ביותר והוא שעת דחק יכול להקדים את ההדלקה מפלג מנחה (3:53-3:59) ואילך אך יזהר לתת שמן בנרות שידלקו עד חצי שעה אחרי צאת הכוכבים (ש"ע ע"ס, ילקו"י חנוכה סי' תרעב ס"ב, חז"ע חנוכה עמ' סט). ואז מברך על הדלקת נרות (ש"ת יח"ד לרש"ז עובדיה יוסף ח"ז סי' קג ס"ב, ש"ת יבי"א ח"א סי' עג אות יא ודלא כילקו"י חנוכה עמ' רמח בהערות וכה"ח סי' תרעב ס"ק י).

ה. אופן ההדלקה: בלילה הראשון ידליק את הקיצוני הימני (שכלפיו) ובלילות הבאים יוסיף נרות לשמאל, וההדלקה מהנר החדש (השמאלי ביותר) לימין (ש"ע סי' תרע"ז ס"ה).

ו. אסור למדליק להתחיל: לאכול סעודה עם פת [ה"ה עוגה] מעל 50 גר', לישון או לעשות מלאכה חצי שעה קודם הדלקת נרות, ואם ביקש מחברו שיזכיר לו להדליק בזמן מותר. (תורת המועדים סי' ו סעי' ב-ה ילקו"י ח"ה עמ' ר"א). ואסור להתחיל ללמוד בהגיע זמן ההדלקה (חז"ע עמ' סח). אא"כ זה שיעור לרבים ואם ילכו להדליק לא יחזרו לשיעור (ס"ס עמ' עה). אך לאישה ולילדים מותר לאכול קודם הדלקת נרות ובפרט אם הבעל מאחר לבוא ובלבד שיש צורך בדבר, ואם נהגה האשה להחמיר בזה, תמשיך במנהגה (הליכות עולם ח"א עמ' סג ס"יב) [מ"מ אם מינה הבעל את אשתו להדליק נרות יש לומר שדינה כאיש] (ילקו"י חנוכה עמ' רסד).

ז. צריך שייתן שמן בנרות החנוכה כשיעור שיידלק לפחות חצי שעה, ואם מדליק בנר שעווה צריך שיהא בו שיעור שיידלק חצי שעה (ש"ע סי' תרע"ה סעי' ב').

ואם אחר שבירך והדליק הרגיש שאין שמן כשיעור בנרות, יכבה אותם ולאחר שיוסיף שמן עד כשיעור, יחזור וידליק בלי ברכה (ילקו"י ח"ה עמ' רכב).

אם אחר שהדליק נרות חנוכה בברכה, כבו הנרות בשוגג קודם שעברה חצי שעה, אין חובה להדליקם שוב (ש"ע סי' תרעב ס"ב), והמחמיר לחזור ולהדליקם בלא ברכה שימשיכו לדלוק תבוא עליו ברכה (משנ"ב ס"ק כז, ב"ח ע"ס ס"ט, ילקו"י סי' תרעה ס"ב).

ח. לפני שמברך יכוון ידו מול הנר שרוצה להדליק ראשון (שמאל) כדי שיפגע בו תחילה ולא יצטרך להעביר על המצוות (משנ"ב סי' תרע"ו ס"ק יא).

ט. לפני ההדלקה מברך "להדליק נר חנוכה", "שעשה ניסים לאבותינו", ובלילה הראשון מוסיף גם "שהחיינו" (ש"ע סי' תרע"ו ס"א) ואם לא ברך "שהחיינו" בלילה הראשון מברך בלילה השני, או כשיזכור בשאר הלילות בזמן ההדלקה [בתוך חצי שעה להדלקה] (ס"ס, משנ"ב ס"ק ב) ואם לא היה בביתו בלילה הראשון ואשתו הדליקה עבורו וברכה את כל הברכות, בלילה השני כשבא להדליק צריך לברך גם "שהחיינו" (חז"ע עמ' קלח). [מדובר באופן שבליילה הראשון לא היה נוכח בשום הדלקת נרות חנוכה (שהתכוון לצאת ידי חובה כשהיה שם) שאם כן אינו מברך "שהחיינו" בלילה השני (כה"ח סי' תרע"ו ס"ק טו)].

י. כשמדליק את הנרות צריך להקפיד שהאש תאחז ברוב הפתילה לפני שמסלק את ידו (כה"ח ס"ק ג), ולאחר הדלקת הנר הראשון יכול לומר "הנרות הללו" (ש"ע סי' א, משנ"ב ס"ק ח).

יא. אם שכח לברך על הדלקת נרות חנוכה, כל זמן שלא סיים להדליק נרות ההידור, אפילו לא נשאר אלא נר אחד של ההידור, יברך אז את כל הברכות. ואם הדליק את כל הנרות, אפילו עדיין לא הדליק את ה"שמש" לא יברך עוד "להדליק נר חנוכה" אלא יברך "שעשה ניסים" [ו"שהחיינו" בלילה הראשון] בלבד (משנ"ב סי' תרע"ו ס"ק ד, ב"ח וי"ש ע"ס ס"ט, ילקו"י חנוכה סי' תרע"ו ס"ג).

יב. הנשים נוהגות שלא לעשות מלאכה בחצי שעה שאחרי הדלקת הנרות (ש"ע סי' תרע"ו ס"ק ד) [הטעם להיכר שלא תבואנה להשתמש בנרות (משנ"ב ס"ק א) המלאכות האמורות האסורות כתפירה וסריגה (חז"ע עמ' יב) כביסה ושאר מלאכות האסורות בחול המועד (אור ש"ה עמ' 12), אבל בישול ואפיה ושאר צרכי אוכל נפש מותרים (חז"ע ע"ס), ועיקר העיקרים הוא שישבו ההורים עם ילדיהם ויספרו בניסי ה' (קס"ע גנצפריד סי' קלט ס"א)]. [מומלץ להכין חידונים, שירונים וסיפורים לחנוכה שירתקו את הילדים]

יג. הנוהגים במסיבות הנערות באולמות בליל חנוכה להדליק נרות חנוכה עם ברכה בשם ומלכות משום פרסומי ניסא ומשמיעים בהם דברי תורה, יש להם על מה שיסמוכו וטוב להתפלל שם ערבית בציבור אחרי ההדלקה אך אין זה מעכב (חז"ע עמ' מז). אבל המדליקים בחוצות העיר אע"פ

שמתאסף ציבור רב, מדליקים ללא ברכה [אבל ברחבת הכותל מדליקים בברכה] (ילקו"י ס"ט ע"ג רטז, רכח). וגם הדלקות במרפאות וקופות חולים מדליקים ללא ברכה (ילקו"י ס"ט ע"ג רכז, ילקו"י חנוכה מהדו' תש"פ ע"ג תשמז).
יד. המתארח אצל משפחה וכי"ב ואוכל ושותה על חשבון המארח ללא תשלום יוצא בהדלקת נרות של המארח, ואם ירצה להחמיר על עצמו ולהדליק בחדרו אינו רשאי לברך (ס"ט, ע"ג ע"ג קאז).
טו. אם הבעל מתארח בבית מלון בחנוכה לרגל עסקיו ואשתו נשארת בבית, הוא יוצא בהדלקה שמדליקה בבית, ואינו יכול לכוון לא לצאת בהדלקת אשתו ולהדליק במלון עם ברכה (ילקו"י חנוכה ח) ע"ג שפה, תורת מועדים לגר"ד יוסף ס' ב ס"יד) [הטעם: מצות נרות חנוכה היא מצות איש ביתו ונגזר אחר ביתו (ס"ט)] ואם אשתו לא נשארת בביתה אלא הולכת להתארח כגון: בבית הוריה, אזי הבעל מדליק בברכה במקום הימצאו ילקו"י חנוכה ח) ס"ט ע"ג תק) וכן אם אינו יודע אם מדליקים עבורו נר חנוכה בביתו יכול הדליק נרות חנוכה בברכה (ילקו"י חנוכה ח) ס' תרע"ז ס"ד).

טז. אם הבעל ואשתו וילדיהם מתארחים בבית המלון או רווק המתארח [ואין מי שמדליק עליו בבית] הרי: * אם מדליקים בחדרים מדליקים בברכה (תורת מועדים ס"ט, מעיין אומר ח"ג ס' לב, ילקו"י חנוכה ח) ע"ג תקה) * אם מדליקים בלובי או בחדר האוכל כפי שמצוי (שהנהלת בית מלון מתנגדת להדלקה בחדרים מחשש לשריפה) אזי האורחים משתתפים ביניהם במחיר נרות/שמן ההדלקה או שיבקשו מבעלי המלון שיזכו להם חלק בשמן/נרות לכל האורחים וידליקו שם בהדלקה מרכזית ואחד יברך (ילקו"י ס"ט, מעיין אומר פ"ז ס' מד) אך אם יחיד מחליט להדליק לעצמו משלו בנוסף להדלקה המרכזית ידליק בלא ברכה (ילקו"י ס"ט ע"ג קיד, מעיין אומר ס"ט) [אם הבעל ואשתו מתארחים במלון וילדיהם הגדולים נשארים בבית ומדליקים נרות חנוכה, ההורים יוצאים בהדלקת נרות זן] (מעיין אומר ס' מה).

יז. ההכנות להדלקה: כל השמנים כשרים להדלקת נר חנוכה (ס"ט ע"ג ס' תרע"ג ס"א) ומצוה מן המובחר להדליק בשמן זית (ס"ט כהנ"א) היות והנס בבית המקדש היה בשמן זית (משנ"ב ס"ק ד) (ואפשר גם ב-"שמן זית למאור" [ואפילו כשהוא קרוש] אע"פ שאינו ראוי למאכל, והמהדר לקחת שמן זית שראוי למאכל תבוא עליו ברכה (ילקו"י חנוכה ע"ג) ע"ג ש"ט ס"טו וע"ג רפה) ואם אין לו שמן [אפילו שמן רגיל] ידליק בנרות פרפין או שעווה (חז"ע ע"ג עו-פא) [ופתיל צף כשר להדלקת נר חנוכה לכתחילה (ס"ט)].

יח. אין יוצאים ידי חובה בנר גז או חשמל (ילקו"י ח"ה ע"ג רטז). מ"מ אם אין לו שמן או נר שעווה ידליק בחשמל בלי ברכה זכר לנס [כגון: המצוי ברכבת או במטוס] (חז"ע ע"ג לו).

יט. צריך לשרוף את השמן הנותר בנרות חנוכה ביום השמיני שהרי הוקצה למצוותו (ס"ט ע"ג תרע"ז) אבל השמן שנותר בבקבוק, וכן השמן שנותר בכוסית הנר אחרי שדלק חצי שעה, מותר להשתמש בו לכל שימוש (חז"ע ע"ג קסז).

כ. המדליק נר חנוכה בשמן גזול או גנוב אע"פ שעבר איסור יצא ידי חובתו בדיעבד, אבל לא יברך עליו "להדליק נר חנוכה" (חז"ע ע"ג לו).

כא. לאלו המחמירים להדליק את הנרות בחוץ בתוך מתקן זכוכית [כדי שלא יכבו הנרות מהרוח] צריכים להיזהר בשעה שמדליקים את הנרות שיהיה הצד הפתוח ממנו מדליקים את הנרות מכוסה ע"י שירימו מעט את מכסה הזכוכית ביד אחת ויחסמו את הפתח בגופם, מפני שצריך שיהיו הנרות ראויים "בשעת ההדלקה" לדלוק במשך חצי שעה (תורת מועדים ס' ג ס"ג). מ"מ אם לא חסם בגופו בזמן ההדלקה אין זה מעכב (ילקו"י חנוכה ע"ג רטז ובהמשך ע"ג ססד, חז"ע ע"ג קט).

כב. במוצאי שבת: בביה"כ מדליקים נר חנוכה ואח"כ מבדילים (ס"ט ע"ג תרפ"א ס"ב) ובבית מבדיל ואח"כ מדליק נר חנוכה (ס"ט כהנ"א ס"א, כה"ח ס"ק ד) והנהוגים להוציא שבת בזמן רבינו תם ינהגו כן גם בשבת זו וידליקו רק אחר זמן ר"ת (וי"ז אליעזר ח"ט ס"ג, חז"ע ע"ג קפז). אין מבדילין על נר חנוכה כיון שאין נהנים לאורו (ס"ט ע"ג תרפ"א ס"א).

כג. תפילות: * בתפילת שמונה עשרה ובברכת המזון שבחנוכה אומרים "על הניסים", ואם שכח ונזכר קודם שהזכיר שם "השם" ב"ברוך אתה ה'" שאחר "על הניסים" יחזור ל"על הניסים", ואם נזכר לאחר מכן אינו חוזר, (ס"ט ע"ג תרפ"א ס"א). ונכון לאומרו בסוף התפילה היינו בתפילת 18 כשמישים "אלוקי נצור" ובברכת המזון ב"הרחמנים" (כהנ"א ס"א).

* בתפילת שחרית מוסיפים הלל שלם בברכה (ס"ט ע"ג ס' תרפ"ג ס"א). אבל בתוך שבעה אפילו בבית האבל חייב בהלל שלם. נשים פטורות מלומר הלל ואם רוצות לומר אזי תאמרנה בלא ברכה (חז"ע ע"ג ריג-ריז). * החל ממנחה של ערב חנוכה בכל תפילות חנוכה אין אומרים תחנון ונפילת אפיים (ס"ט ע"ג קלא ס"ו).

ראוי לקבוע את זמן מנחה ביום יום שישי הבא (ערב שבת פר' מקץ) בצהריים בגלל הדלקת נרות

העלון מוקדש לרפואתה השלמה של התינוקת חיה אביגיל בת דור נועה בתוך שאר חולי ישראל

ניתן להשיג באיחוד בתשלום סמלי את חוברת חנוכה הצבעונית שכוללת סיפורים, השקפות, שירים וחידונים בנושא חנוכה מסודר לשמונה ימי החנוכה לפנות למל: 08-8644452

לעלון דרושים 2 מפיצים בהתנדבות לחלק את העלון במס' בתי כנסת אשדוד אזורים ג, ט טל: 088644452